

ekawła"
M. Rudzińska

brak fot.

1989

++ TORLIŃSKA WIKTORIA
z d. JANKOWSKA
ps. „WANDA” , „BARBARA”

AK
RADOM-KIELCE
Ob. RADOM
Ob. SANDOMIERZ

2996 / WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — TORLIŃSKA WIKTORIA
2996/WSK

- I/1. Relacja k. 5 s. 6 —
I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —
I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 1 s. 1 —

- III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —
III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —
III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —
III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —
III/5 — inne... —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓ 1

VI. Fotografie —

I/1. RELACJE

- Relacje napisane przez L. Torlińskiego, 17 VII 1996, mps (oryg.), k. 1, s. 1-2
- Relacje napisane przez M. Rudzińską, Sandomierz, mps (oryg.), k. 2, s. 3-4
- 9. H. oryginał k. 2, s. 5-6.

Wiktorija Torlińska, z d. Jankowska, ur. 19 lipca 1912 w Rudnikach woj. ~~Tarnobrzeg~~ Tarnopol. Rodzice: Jan i Albina z Krzeczewskich ~~Jankowskich~~ ~~Kawczy~~ Jankowscy. Wykształcenie średnie - pracownik Banku, ostatnio główna księgowa w Nar. Banku Polskim w Sopocie. Emerytka. Zmarła : 4 sierpnia 1989 roku w Sopocie.-

W konspiracji od listopada 1939 w pierwszych komórkach Służby Zw. Polski. Z późniejszego Okręgu nawiązano z nią kontakt z Kielc. Rodzina związana z ruchem niepodległościowym z okresu pierwszej wojny światowej. Brat o wiele starszy był żołnierzem Legjonów Piłsudskiego. Ponieważ Centralna Kasa Spółek zarobkowych w Sandomierzu, w której pracowała, była ośrodkiem pracy i organizacji Stronnictwa Narodowego, a będąc już powiązana siecią konspiracyjną - odmówiła przynależności do Stronnictwa Nar. Przy nadarzającej się okazji - przeniesiono ją do Radomia - do oddziału Centr. Kasy Sp. Zarobkowych. W ślad za przeniesieniem poszedł "kontakt konsp." do pracy w konspiracji. Przekazano ją - jako maszynistkę do wywiadu na szczeblu Okr. Okręgu. ^{W razie potrzeby jeździła do W-wy z pocztą z Okręgu.} Od początku 1941 pisywała sprawozdania miesięczne i kwartalne wywiadu. Poznałem ją osobiście w 1941 roku Jesienią w Puławach u rodziny. W kilka tygodni później skorzystałem z jej zaproszenia - gdy "spalony" w Warszawie, a poszukiwany w różnych miejscach wojennego pobytu mojej rodziny - zabrakło mi dachu nad głową. Zapoznała mnie z Kier. Wyw. na szczeblu Okręgu Radom - Kielce kpt. "Bartkiem" - Zygmuntem Szewczykiem. Miałem kilka pogadank o pracy wywiadu w konspiracji, omówiono szczegółowo - jak musi wyglądać sprawozdawczość i narazie otrzymałem przydział do sieci wywiadu Obwodu Radom - dla zapoznania się z charakterem pracy - ale przede wszystkim ze sprawozdawczością ^{wywiadu} Obwodu.

"Barbara" - bo taki miała ps. w Okręgu Radom - pracowała do początku ~~1943~~ 1943 roku. Ze względu na stan zdrowia ojca i starszej siostry przeniesiona do Sandomierza. W tym okresie plk. "Lin" Ant. Żółkiewski poszukiwał i maszynistki i kurjerki do Okręgu w Radomiu - zaproponowałem mu W. Jankowską na te stanowiska. Dom Jej stał się równocześnie lokalem spotkaniowym Inspektora "Lina" - ze względu na peryferyjne położenie i warunki na konspiracyjne wycofanie się w razie potrzeby. Była na etacie w Inspektoracie. Wzięła udział w pierwszym okresie Akcji Burza na terenie powiatu Sandomierz i pierwszych walk na terenie pow. Opatów. Przygotowała kwaterę i p. dowodzenia plk. Lina w Julianowie koło Klimontowa oraz następną kwaterę i p. dowodzenia w Szumsku na terenie Obwodu Opatów. Gdy dojrzywała decyzja przekroczenia Gór Świętokrzyskich - plk. "Lin" kazał wrócić na teren Sandomierza p. Krystynie Karskiej i W. Jankowskiej.

Po ruszeniu ofensywy radzieckiej z przyczółka Baranów w styczniu 1944 odnalazła Sztab 2 Dyw. Piech. Legj. AK w Kielcach, zameldowała "Linowi" o sytuacji na przyczółku Baranów i zainteresowaniach wyw. radzieckiego inspektorem "Linem" i dowódctwem AK. Uprzedzała, że najdalej w ciągu kilkunastu dni nastąpią aresztowania. Żoną moją była od czerwca 1944.

I/12

Ponieważ kier. wyw. na szczeblu Okręgu mjr. "Bartek" - Z. Szewczyk ujawnił się w Okręgu - jako współpracownik wywiadu AL i przeszedł oficjalnie do AL - odmówiłem wszelkich kontaktów z nim wyjechałem z Kiel do Krakowa - razem z kpt. Zenonem Krzekotowskim kierm wyw. w Ostrowcu.

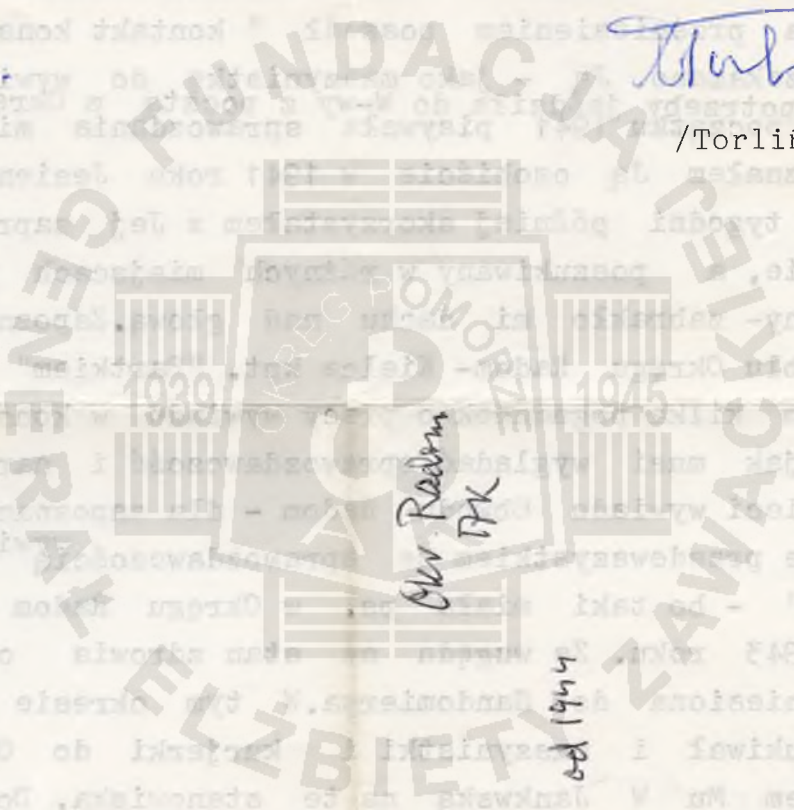
Krzekotowski nawiązał kontakt z siatką po- akowską i otrzymaliśmy skierowanie na Śląsk- gdzie przed wojną pracował w Hucie "Batory" Krzekotowski - jak pierwszy rzut WIN, u na Śląsk - po Opole Włącznie.

Rozpracowano Krzekotowskiego i i dwu skoczków CC Tad. Sokoła "Irkusa Sikorskiego Zenona "Pożara". Ja unikałem aresztowania - gdyż rozpracowywałem przejście graniczne do Czech. Czekało na mnie kilka dni na melinach - ale zdążyłem opuścić Polskę przygotowaną przez Czechy drogą. Tą drogą przeszła grupa kilkudziesięciu żołnierzy 2 Dyw. Piech. Legj. AK.- do 2 Korpusu we Włoszech.

17. VII. 96.

Handwritten signature

/Torliński Leon/

Fam kowka
Wn Juliana
Zam. Torlinie od 1944

Relacja o nieżyjącej

Wiktorii Junosza-Jankowska (zam. Torlińska)

pseudonimy: „Wanda”, „Barbara”, „Czarna”, „Konrad”, „Wika”

Urodzona dnia 19 lipca 1912 roku w Rudnikach, woj. Tarnopol. Córka Jana i Albiny z domu Krzeszewska, ojciec emeryt leśniczy.

Relację składa Maria-Helena Rudzińska zamieszkała w Sandomierzu ulica 11 Listopada 8.

Wiktorija Junosza-Jankowska zam. Torlińska wykształcenie średnie zdobyła w Tarnopolu, w Sandomierzu zamieszkała od 1936 roku.

Od 1938 do 1940 roku była zatrudniona w Kasie Centralnej Spółek Zarobkowych, następnie przeniosła się do Radomia, również do tej samej kasy.

W Sandomierzu nie podobał się jej nacisk na pracowników Kasy, aby angażowali się w Stronnictwie Narodowym, gdyż już należała do ZWZ.

Od 1942 roku Armia Krajowa Okręg Radomsko-Kielecki, po przeszkoleniu od 1943 roku została przeniesiona przez Okręg do dyspozycji Inspektoratu Sandomiersko-Opatowskiego, gdzie była na etacie i prowadziła kancelarię Inspektorowi płk. Antoniemu Żółkiewskiemu, jak również kancelarię Wywiadu II Obwodu Sandomierz, Torlińskiemu.

Kancelaria Inspektoratu AK jak i Obwodu Wydziału II mieściła się w jej domu, gdzie zamieszkiwała wraz z ojcem i siostrą Anną tj. w Sandomierzu przy ul. Cegielnianej.

Jako łączniczka Obwodu II bywałam w tym punkcie. Wiktorija Torlińska oprócz prowadzenia kancelarii, często wyjeżdżała do Okręgu Radomsko-Kieleckiego jako kurierka Inspektora „Lina” Żółkiewskiego.

T 1/4

W czasie akcji „Burza” była w zgrupowaniu w Pęczowie jako koderka i szyfrantka, obsługiwała kwaterę punktu dowodzenia Inspektora „Lina”, następnie w Szumsku na terenie Obwodu Opatów. Z chwilą padnięcia rozkazu przekroczenia Gór Świętokrzyskich w sierpniu 1944 roku powróciła do Sandomierza.

Po ruszeniu ofensywy radzieckiej z przyczółka sandomierskiego w styczniu 1945 roku odnalazła Sztab 2 Dywizji Piechoty Legionów Armii Krajowej, ostrzegła inspektora Żółkiewskiego o interesowaniu się jego osobą przez NKWD oraz o licznych aresztowaniach Akowców, zbagatelizowano jej ostrzeżenie i nastąpiły aresztowania w Kielcach.

W czerwcu 1944 roku wyszła za mąż za Leona Torlińskiego.

Posiadała odznaczenia:

- Krzyż Armii Krajowej - Londyn;*
- Srebrny Krzyż Zasługi z Mieczami – Ministerstwo Obrony Narodowej Londyn;*
- Krzyż Walecznych – brązowy i srebrny.*

Publikacje:

- „Jodła Okręg Radomsko-Kielecki”, Wojciech Borzochaty str. 69;*
- „Ruch Oporu na Ziemi Opatowsko-Sandomierskiej 1939-1945” Piotr Matusak, str. 171, 93.*

W 1946 roku wyjechała do rodziny męża na Wybrzeże, zmarła 4 sierpnia 1989 roku, pochowana w Kamiennym Potoku.

Anna Torlińska

Relacja o nieżyjącej

Wiktorii Junosza-Jankowska (zam. Torlińska)

pseudonimy: „Wanda”, „Barbara”, „Czarna”, „Konrad”, „Wika”

Urodzona dnia 19 lipca 1912 roku w Rudnikach, woj. Tarnopol. Córka Jana i Albiny z domu Krzeszewska, ojciec emeryt leśniczy.

Relację składa Maria-Helena Rudzińska zamieszkała w Sandomierzu ulica 11 Listopada 8.

Wiktorija Junosza-Jankowska zam. Torlińska wykształcenie średnie zdobyła w Tarnopolu, w Sandomierzu zamieszkała od 1936 roku.

Od 1938 do 1940 roku była zatrudniona w Kasie Centralnej Spółek Zarobkowych, następnie przeniosła się do Radomia, również do tej samej kasy.

W Sandomierzu nie podobał się jej nacisk na pracowników Kasy, aby angażowali się w Stronnictwie Narodowym, gdyż już należała do ZWZ.

Od 1942 roku Armia Krajowa Okręg Radomsko-Kielecki, po przeszkoleniu od 1943 roku została przeniesiona przez Okręg do dyspozycji Inspektoratu Sandomiersko-Opatowskiego, gdzie była na etacie i prowadziła kancelarię Inspektorowi płk. Antoniemu Żółkiewskiemu, jak również kancelarię Wywiadu II Obwodu Sandomierz, Torlińskiemu.

Kancelaria Inspektoratu AK jak i Obwodu Wydziału II mieściła się w jej domu, gdzie zamieszkiwała wraz z ojcem i siostrą Anną tj. w Sandomierzu przy ul. Cegielnianej.

Jako łączniczka Obwodu II bywałam w tym punkcie. Wiktorija Torlińska oprócz prowadzenia kancelarii, często wyjeżdżała do Okręgu Radomsko-Kieleckiego jako kurierka Inspektora „Lina” Żółkiewskiego.

W czasie akcji „Burza” była w zgrupowaniu w Pęczowie jako koderka i szyfrantka, obsługiwała kwaterę punktu dowodzenia Inspektora „Lina”, następnie w Szumsku na terenie Obwodu Opatów. Z chwilą padnięcia rozkazu przekroczenia Gór Świętokrzyskich w sierpniu 1944 roku powróciła do Sandomierza.

Po ruszeniu ofensywy radzieckiej z przyczółka sandomierskiego w styczniu 1945 roku odnalazła Sztab 2 Dywizji Piechoty Legionów Armii Krajowej, ostrzegła inspektora Żółkiewskiego o interesowaniu się jego osobą przez NKWD oraz o licznych aresztowaniach Akowców, zbagatelizowano jej ostrzeżenie i nastąpiły aresztowania w Kielcach.

W czerwcu 1944 roku wyszła za mąż za Leona Torlińskiego.

Posiadała odznaczenia:

- Krzyż Armii Krajowej - Londyn;*
- Srebrny Krzyż Zasługi z Mieczami – Ministerstwo Obrony Narodowej Londyn;*
- Krzyż Walecznych – brązowy i srebrny.*

Publikacje:

- „Jodła Okręg Radomsko-Kielecki”, Wojciech Borzochaty str. 69;*
- „Ruch Oporu na Ziemi Opatowsko-Sandomierskiej 1939-1945” Piotr Matusak, str. 171, 93.*

W 1946 roku wyjechała do rodziny męża na Wybrzeże, zmarła 4 sierpnia 1989 roku, pochowana w Kamiennym Potoku.

Anna Anokhin

II MATERIAŁY UZUPEŁNIĄCE RELACJE

- J. Walentynowicz, Biogram W. Jenkowskiej zam. Torlińskiej, mps (Kopie), k. 1, s. 1

JANKOWSKA WIKTORIA zam.TORLIŃSKA ps."BARBARA" (1912-1989)

Insp.AK Sandomierz-Opatów, kier.sekr.płk.A.Żółkiewskiego"Lin"
Ur.19.VII.1912r. w Rudnikach woj.Tarnopol, córka leśnika Jana i
Albiny z d.Krzeczewskich, aktywnie związanych z ruchem niepodleg-
łościowym z okresu I.wojny światowej. Siostra żołnierza Legionów
Piłsudskiego.

Wykształcenie średnie zdobyła w Tarnopolu. Do roku 1940 pracowała
w Centr.Kasie Spółek Zarobkowych w Sandomierzu. Następnie prze-
niosła się do Centr.Kasy Sp.Zarobk. w Radomiu, gdzie również roz-
poczęła pracę maszynistki i kurierki w wywiadzie na szczeblu Okr.
Radomsko-Kieleckiego Armii Krajowej. W 1943r. przeniosła się po-
nownie do Sandomierza ze względu na stan zdrowia ojca i starszej
siostry. Równocześnie podjęła funkcję kurierki i maszynistki w
Insp. AK Sandomierz-Opatów. Była kierowniczką sekretariatu płk.
Antoniego Żółkiewskiego ps."Lin". Dom jej został punktem kontak-
towym. Brała udział w początkowym okresie Akcji Burza i walk na
Przyczółku Baranów. Przed przekroczeniem Gór Świętokrzyskich przez
Oddz.II.Pułku i sztab II.Dyw.Piech.AK została przez d-cę dyw.
płk-a Żółkiewskiego odesłana na teren obw.Sandomierz wraz z Karską
Krystyną, która przywiozła kilka wozów żywności dla wojska.
Po rozpoczęciu ofensywy radzieckiej Jankowska odnalazła sztab
II.Dyw.Piech.AK w Kielcach i zameldowała o aresztowaniach AK-ców
na terenie Sandomierza. D-ca "Lin" i mjr."Siwy" nie docenili uzys-
kanych informacji i nie uniknęli aresztowania. Razem z nimi liczb-
ba aresztowanych i osadzonych w więzieniu w Kielcach wynosiła
około 700 żołnierzy AK, następnie uwolnionych na skutek rozbicia
więzienia przez oddz. kpt-a Antoniego Hedę ps."Szary".

Po zakończeniu działań wojennych Jankowska przeniosła się na
Ziemie Odzyskane, gdzie pracowała w Nar.Banku w Słupsku. Po pow-
rocie jej męża z Zachodu zamieszkała w Sopocie pracując do przejś-
cia na emeryturę jako gł.księgowa w Nar.Banku w Sopocie.
Zmarła 4.VIII.1989r.

AP AK T.:WSK-Jankowska,rel.Torliński L.

Janina Walentynowicz

J. 2936/WSK

AK
Radom
Kielce

TORLIŃSKA Wiktoria
z d. Jankowska
ps. "Wanda" "Barbara"

15. Nazwiskowe karty informacyjne: 1.

i

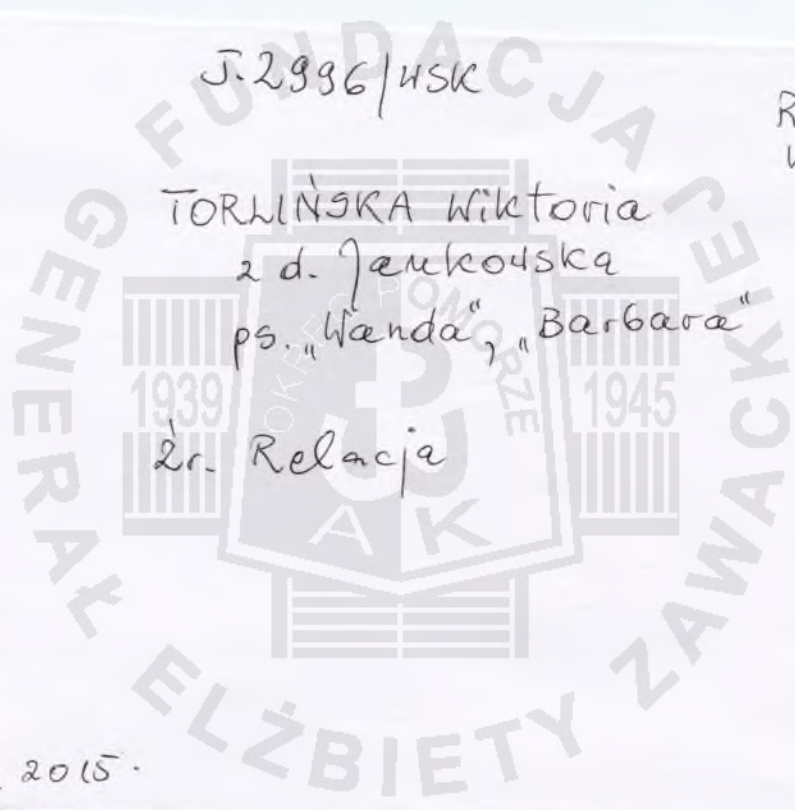
J. 2996/4SK

AK
Radom-
Kielce

TORLIŃSKA Wiktoria
z d. Janowska
ps. "Wanda", "Barbara"

2r. Relacja

B. Rojek 2015.

BORLIŃSKA WIKTORIA

